

Nieuwe

Er is – niet alleen in Nederland, maar wereldwijd – behoefte aan een nieuwe visieontwikkeling op leren en onderwijs, zodat leren en onderwijs flexibel aan kunnen sluiten bij alle ingrijpende veranderingen die er momenteel plaatsvinden: bij de vele nieuwe inzichten over leren, bij de veranderende behoeften in de maatschappij zoals de noodzaak tot herstel van evenwicht en bij de behoeften van de hedendaagse kinderen.

p dit moment bevinden we ons in een tijd van grote veranderingen. De noodzaak om ook het bestaande onderwijssysteem onderdeel te laten zijn van deze snel veranderende wereld wordt steeds groter. Inzicht in de chaostheorie leert ons, dat zolang veranderingen in de maatschappij relatief klein zijn, het in stand houden van de bestaande situatie, mogelijk met kleine aanpassingen, het meest effectief is. Dat geldt ook voor veranderingen binnen het onderwijssysteem. Echter wanneer de veranderingen veel ingrijpender zijn, hebben we te maken met een geheel andere situatie. Want dan zal het in stand willen houden van de bestaande situatie steeds meer energie kosten en uiteindelijk steeds minder effectief zijn.

Het oude werkt niet meer

We zien dit weerspiegeld in de huidige situatie in de wereld. Het wordt steeds duidelijker dat we sociaal, ecologisch en economisch niet zo door kunnen gaan. Bovendien staan alle veranderingen die we om ons heen zien niet op zichzelf. Alles blijkt met alles samen te hangen en in feite hebben we te maken met een fundamentele 'verandering-van-het-hele-systeem'. De oude uitgangspunten, op basis waarvan we de maatschappij – en ook het onderwijs – vorm hebben gegeven, blijken steeds minder goed te werken. Het goede bericht is, dat het juist daarom nu hét uitgelezen moment is voor het creëren van geheel nieuwe vormen van leren en onderwijs, die effectiever zijn omdat ze beter aansluiten bij de nieuwe omstandigheden.

Inzicht in wat werkt

Alleen, hoe kunnen we weten of iets nieuws en anders ook beter is? Wat bedoelen we met beter? Hoe kunnen we weten wat werkelijk werkt en wat niet werkt? Een paar jaar geleden ben ik daarom op zoek

gegaan naar geheel nieuwe uitgangspunten die hier licht op zouden kunnen werpen. Ik zocht universeel geldende uitgangspunten die voor iedereen aanvaardbaar zouden zijn, zonder gekleurd te zijn door een specifieke geloofsovertuiging, cultuur of tijd. Uitgangspunten op basis waarvan we deze verandering zodanig vorm zouden kunnen geven dat het werkelijk alles en iedereen en alle aspecten van de ons omringende natuur ten goede komt. Ik zocht uitgangspunten die in lijn zijn met wie we in essentie zijn, die beter aansluiten bij de hedendaagse kinderen en die in harmonie zijn met het grotere geheel. Ik heb deze uitgangspunten gevonden in de vorm van de universele wetten. Deze achterliggende universele wetmatigheden beschrijven de dynamiek die ten grondslag ligt aan de orde en harmonie in het universum. Deze wetmatigheden heb ik uitvoerig onderbouwd beschreven in mijn boek 'De Hele Olifant in Beeld'.

Nieuw wereld- en mensbeeld

Op basis van inzicht in deze universele wetmatigheden wordt duidelijk dat de wereld heel anders in elkaar zit dan we in onze westerse maatschappij lange tijd gedacht hebben. Deze wetmatigheden geven inzicht in hoe het universum werkt, niet op basis van details zoals in onze cultuur gebruikelijk is, maar op basis van inzicht in het geheel en de onderlinge relaties en dynamiek tussen alle delen en het geheel. Dit inzicht biedt ons niet alleen een geheel nieuw wereldbeeld, maar ook een geheel nieuw mensbeeld: een verruimd perspectief op wie wij in essentie zijn en wat we in principe kunnen. Bovenal veranderen deze inzichten ons beeld van wat een kind eigenlijk is en kan, wat het volledig potentieel van een kind is en hoe een kind optimaal groeit, leert en zich ontwikkelt. Wanneer we vanuit dit nieuwe perspectief naar de hedendaagse kinderen kijken, kunnen we beter begrijpen dat velen van hen 'big-picture' individuen zijn, met een intuïtief begrip van deze universele wetten. Ook wordt het zo duidelijk dat veel aspecten van onze huidige westerse cultuur en van het bestaande onderwijssysteem niet in overeenstemming zijn met de werking van deze wetmatigheden. Dit inzicht onthult een geheel nieuwe visie op leren en onderwijs, want het werpt ook nieuw licht op vragen als: Wat is leren? Hoe leren we? Waarom leren we? Wat is belangrijk om te leren? Het helpt ons te

Marja de Vries is auteur van De Hele Olifant in Beeld (2007, Ankh-Hermes). Zij houdt zich bezig met transformatie van leren en onderwijs, zodat het meer in lijn zal zijn met wie we in essentie zijn. Zie www.marjadedevries.nl

e uitgangspunten

voor leren en onderwijs

Leren en onderwijs gebaseerd op inzicht in de universele wetmatigheden komt meer overeen met wie we in essentie zijn en is meer in harmonie met het grotere geheel

begrijpen wat nodig is voor het creëren van een ideale leeromgeving. Bovenal geeft het een nieuw perspectief op de rol, functie en houding van ouders en docenten bij het leerproces van kinderen.

Relaties

Zo maken de Wet van Eenheid en de Wet van Overeenstemming duidelijk dat alles met al het andere verbonden is en dat alles al het andere beïnvloedt. In onze westerse cultuur hebben we echter geleerd iets te onderzoeken door het bestuderen van geïsoleerde delen. Hierdoor zijn alle onderlinge relaties steeds meer buiten beeld geraakt en zijn we uiteindelijk gewend geraakt de wereld te zien als een verzameling losse voorwerpen. Deze fragmentatie in onze manier van denken, vinden we in alle aspecten van de westerse maatschappij terug. Ook het denken over leren en onderwijs wordt in hoge mate gekenmerkt door dit fragmentatiedenken en heeft in vele opzichten tot vervreemding geleid.

Pas wanneer we ons realiseren, dat we in feite leven in een wereld waarin alles met elkaar verbonden is, komen al deze onderlinge relaties eindelijk weer in beeld. Om te beginnen de relatie met onszelf. Alleen door ons perspectief te verschuiven van de gefragmenteerde delen van onszelf naar het beeld van heelheid, kunnen we een vermoeden krijgen van ons volledige potentieel en hoe we kunnen weten wat we weten. Pas dan wordt duidelijk, dat we veel meer

kunnen dan we in onze cultuur lange tijd gedacht hebben. Wanneer we ons realiseren, dat we bovendien allemaal verbonden met elkaar zijn en dat alles al het andere beïnvloedt, kunnen we ons ook bewust worden van de mogelijke effecten die ons eigen doen en laten kan hebben op al het andere.

Dit werpt niet alleen nieuw licht op onze relatie met elkaar, de natuur en met het grotere geheel, maar ook op leren en onderwijs. Het maakt duidelijk dat de uiteindelijke betekenis of waarde van alles wat we leren wordt bepaald door de context, en dat we geen enkel verschijnsel werkelijk kunnen begrijpen zolang het geïsoleerd is van de rest. Maar nog belangrijker is, dat de kwaliteit van het leerproces zelf in hoge mate bepaald wordt door de relatie die we hebben met onze sociale en natuurlijke omgeving. Zowel de kwaliteit van de (vroeg) ouder-kind relatie als de relatie tussen docenten en leerlingen, maar ook relatie met de maatschappij zijn van centraal belang bij het leerproces.

Dynamiek

De Wet van Trilling en de Wet van Ritme maken duidelijk dat het universum niet – zoals lange tijd in onze cultuur gebruikelijk was te denken – uit statische dingen bestaat. In plaats daarvan blijkt alles in het dynamische universum permanent in verandering te zijn: alles ontwikkelt zich, leert en past zich voortdurend aan. Dit groeien en leren voltrekt zich echter niet als een lineair proces, maar kent een spiraalsgewijze ontwikkeling, waarbij tijdelijke periodes van wanorde voorwaardenscheppend blijken te zijn voor het ontstaan van een ontwikkeling op een nieuw niveau.

Het huidige onderwijssysteem was lange tijd gebaseerd op de overtuiging dat kinderen tot leren aanzet zouden moeten worden en dat leren een lineair proces zou zijn. Het nieuwe inzicht maakt duidelijk dat ook ons eigen leerproces een niet-lineaire ontwikkelingspatroon kent en dat ook wij van nature leren, ons hele leven lang... tenminste, zolang dit niet geblokkeerd raakt, bijvoorbeeld door een niet bij ons natuurlijk leerproces aansluitend leersysteem, waardoor we het contact met onszelf, en met wie we in essentie zijn, kwijtraken. Helaas is dit binnen het onderwijs lange tijd meer regel dan uitzondering geweest.

Transformatie in een notendop

van fragmentatie	naar heelheid
van vervreemding	naar relatie
van conformisme	naar authenticiteit
van moeite	naar plezier
van discussie	naar dialoog
van dingen	naar processen
van toeval	naar keuzes
van chaos	naar harmonie
van hoofd	naar hart
van dominantie	naar partnerschap
van angst	naar liefde
van 'we zijn slachtoffers van gebeurtenissen en beperkt in wat we kunnen'	naar 'we co-creëren onze eigen werkelijkheid en in principe kunnen we alles'

De universele wetten

- I Wet van Eenheid
- II Wet van Overeenstemming
- III Wet van Trilling
- IV Wet van Polariteit
- V Wet van Ritme
- VI Wet van Oorzaak en Gevolg
- VII Wet van Dynamische Balans en de Gulden Snede Verhouding

Zie voor uitleg over deze wetten:

<http://marjadevries.nl/artikelen/index.php> onder 'De zeven universele wetten - heel beknopt' (pdf-bestand) door Marja de Vries, 2007

Evenwicht

De Wet van Dynamische Balans maakt duidelijk, dat we pas echt optimaal kunnen functioneren wanneer we een zeker innerlijk evenwicht kennen. Inzicht in deze wet laat zien dat de belangrijkste reden waarom er binnen de westerse cultuur veel onbalans bestaat, komt doordat al millennia lang slechts één helft van het dynamisch evenwicht in ieder van ons aandacht heeft gekregen. In onze westerse cultuur ligt de

nadruk op ons 'mannelijke' naar buiten gerichte, analyserende aspect en ons daarmee samenhangende rationeel-logische verstand krijgt het huidige onderwijs dan ook de meeste aandacht.

Optimaal functioneren en het tot ontplooiing brengen van al onze kwaliteiten vraagt echter om een evenwichtige ontwikkeling van al onze aspecten. Dus ook de ontwikkeling van 'de andere helft van de balans': ons 'vrouwelijke' naar binnen gerichte, verbindende en integrerende aspect. Dat is ons gevoelsmatig-intuïtieve vermogen en ons vermogen om niet-lineaire ruimtelijke patronen te herkennen en het grote overzicht te zien.

De Hele Olifant

Natuurlijk is dit artikel zeer beknopt en valt er over dit alles nog veel meer te zeggen. Op dit moment ben ik hierover mijn tweede boek aan het schrijven. Voor mensen die 'De Hele Olifant in Beeld' inmiddels hebben gelezen, en die zich geïnspireerd voelen om bij te dragen aan leren en onderwijs dat meer in lijn is met deze wetmatigheden, is er daarom een bijeenkomst gepland om hierover te kunnen uitwisselen. ◀

Bijeenkomst:

'Leren en onderwijs in lijn met de universele wetten'

Datum: zondag 21 september

2008 Plaats: in de

Inspiratieruimte van Educare te

Culemborg Meer informatie:

www.marjadevries.nl Aanmelden:

bij Tex Rijnders,

tex@perdigitale.nl

Meer weten?

Marja de Vries, 'De Hele Olifant

in Beeld, inzicht in het bestaan

en de werking van Universele

Wetten en de Gulden Snede';

Ankh-Hermes 2007

meer aanverwante artikelen zijn

te vinden op www.marjadevries.nl

vries.nl